

Таблиця 16. Матеріально-технічна база закладів позашкільної освіти Львівської області у 2020 р.

об'єкти	кількість одиниць
глядацька зала	40
спортивна зала	6
хореографічна зала	28
комп'ютерний клас	10
бібліотека	6
басейн	1
майстерня	14
теплиця	5
музей	4
картодром	6
автобус	3
легкове авто	10
вантажне авто	2

За даними Міністерства освіти і науки України

Кадрове забезпечення закладів позашкільної освіти Львівської області

У 2019-2020 н.р. кількість педагогічних працівників закладів позашкільної освіти області становила 1238 осіб, з них 925 або 74,7 % жінки. Нерівний гендерний розподіл педагогічних працівників у закладах позашкільної освіти негативно впливає на гендерний розподіл серед вихованців закладів, адже у закладах позашкільної освіти навчається 61% дівчат, 39% хлопців.

Більшість працівників закладів позашкільної освіти (944 особи, або 76 %) мають високий освітньо-кваліфікаційний рівень магістра. Проте в регіоні існує проблема старіння педагогічних кадрів – поступово збільшується кількість педагогічних працівників віком понад 55 років. За даними МОН, у 2020 р. у позашкільних закладах Львівщини працювало 272 педагогічні працівники пенсійного віку (21,9 %), а 597 (48,2 %) працівників мають стаж педагогічної роботи більше 20 років. Натомість кількість педагогів віком до 30 років поступово зменшується. Така ситуація зумовлена нижчим рівнем оплати праці, неповною зайнятістю у закладах позашкільної освіти порівняно із закладами загальної середньої освіти. Більшість тарифних ставок педагогічних працівників закладів позашкільної освіти підпадає під найнижчий – 9-10 тарифні розряди.

Тенденція старіння педагогічних кадрів прослідковується і в обласному центрі, де кожен четвертий працівник позашкільної освіти є пенсійного віку.

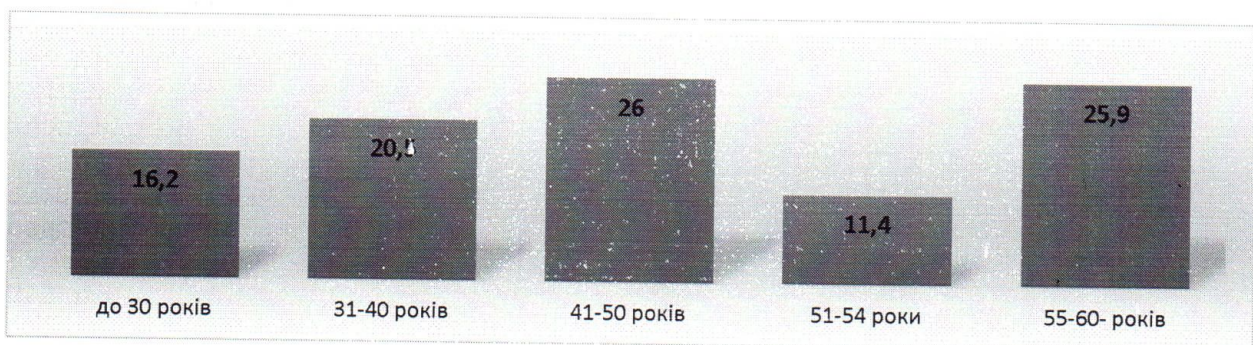

Рис 46. Вікова структура педагогічних працівників позашкільної освіти м. Львова, 2018 р., %

За даними Львівської міської ради

Слід наголосити, що соціальний статус і розмір заробітної плати педагогічних працівників закладів позашкільної освіти є важливою соціальною складовою, яку необхідно

розвивати та підтримувати на державному рівні. Адже заробітна плата в дошкільній є значно нижчою, ніж у закладах загальної середньої освіти.

У 2020 р. на одного педагогічного працівника позашкільної освіти Львівської області припадало 44,9 вихованців, що значно нижче середнього по Україні (54,7 вихованці). Це зумовлено розвитком в регіоні альтернативної неформальної освіти.

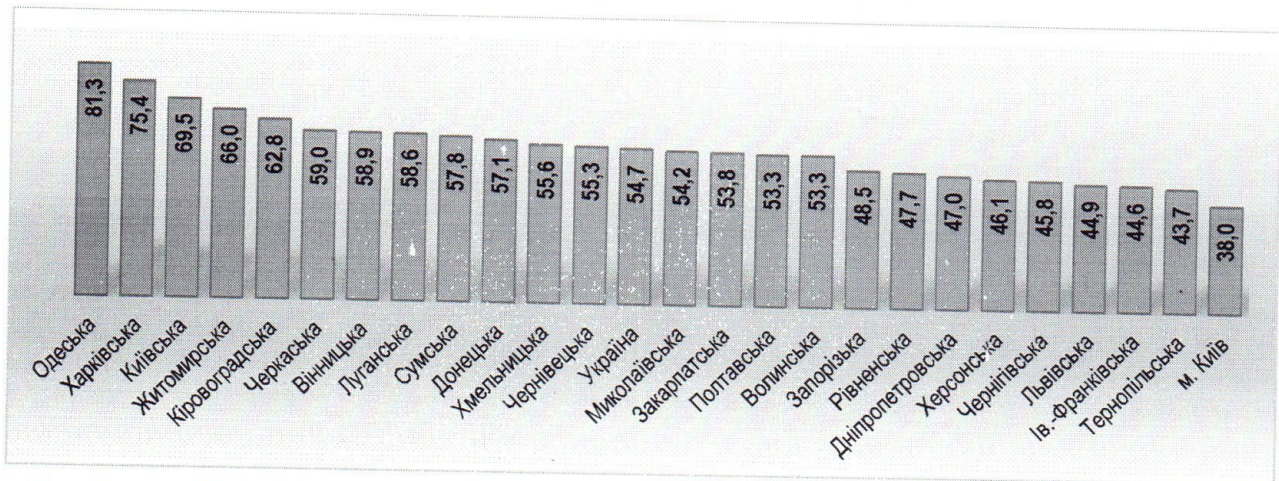

Рис 47. Кількість вихованців на одного педагогічного працівника позашкільної освіти регіонів України у 2020 р., осіб

За даними Міністерства освіти і науки України

Інклюзія та загальна доступність позашкільної освіти.

На сучасному етапі суспільного розвитку необхідно констатувати зміну ставлення громадськості до людей з особливими потребами. Законодавче забезпечення впровадження інклюзивної освіти відображене в Законі України «Про освіту», де акцентується увага на забезпеченні рівного доступу до позашкільної освіти; постанові Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р. № 779 «Про організацію інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти».

У 2019-2020 навчальному році у закладах позашкільної освіти Львівської області навчалось 378 вихованців з особливими освітніми потребами, що становить 0,6 % від усіх вихованців закладів. Рівень охоплення дітей з особливими освітніми потребами позашкільною освітою в області є низьким. Існують різні моделі задіяння дітей з інклюзивними потребами дошкільною освітою, які необхідно розвивати в області: долучення їх до роботи гуртків; співробітництво позашкільного навчального закладу з установами для дітей з особливими потребами, проведення різних заходів для дітей з психофізичними та фізичними порушеннями; організація позашкільного навчального закладу (реабілітаційний центр, клуб тощо), діяльність якого має на меті соціальну реабілітацію дітей з особливими потребами.

Позашкільна освіта надає шанс для розвитку здібностей дітей із соціально незахищених категорій. У 2019-2020 н.р. заклади позашкільної освіти Львівської області відвідувало 3944 вихованці з малозабезпечених сімей (близько 7 %) та 251 дитина-сирота (0,4 %). Незважаючи на те, що Львівщина є першою серед регіонів за рівнем охоплення позашкільною освітою дітей із малозабезпечених сімей, залишається актуальним питання забезпечення рівного доступу до позашкільної освіти, збільшення рівня охоплення позашкільною освітою дітей дошкільного і шкільного віку.

Рис 48. Кількість вихованців закладів позашкільної освіти з-поміж дітей соціально незахищених категорій у 2019-2020 навчальному році (у розрізі областей), осіб

За даними Міністерства освіти і науки України

Фінансування позашкільної освіти Львівської області

У статті 26 Закону України «Про позашкільну освіту» визначено, що фінансування державних та комунальних позашкільних навчальних закладів здійснюється за рахунок коштів відповідних бюджетів, приватних позашкільних закладів — за рахунок коштів засновників (власників). В умовах бюджетної децентралізації органи місцевого самоврядування отримали можливість спрямування освітньої субвенції в систему позашкільної освіти.

У Львівській області за рахунок державного бюджету фінансується 2 заклади позашкільної освіти, за рахунок обласного бюджету — 6 закладів, міського бюджету — 38 закладів, районного — 47 закладів, бюджетів територіальних громад — 18 закладів.

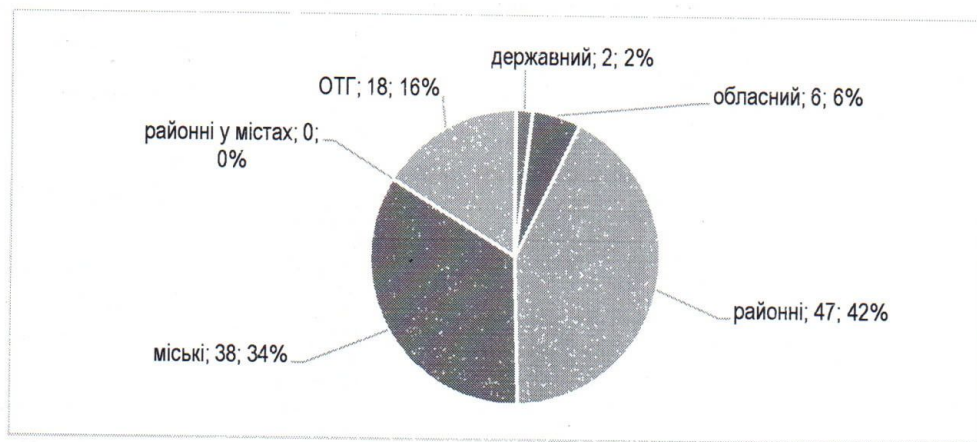

Рис 49. Структура фінансування закладів позашкільної освіти Львівської області за рівнями бюджетів, 2020 р. (в розрізі кількості закладів)

За даними департаменту освіти і науки ЛОДА

Порівняно з 2016 р. видатки бюджету на утримання комунальних закладів позашкільної освіти м. Львова зросли майже вдвічі. У 2018 році вони складали 79 471 млн грн. У структурі видатків основна частина належить видаткам на заробітну плату з нарахуваннями — 85 %. Вартість утримання одного вихованця у комунальних закладах позашкільної освіти м. Львова за рахунок бюджету на цей час становила 3 932 грн, що на 1701 грн більше, ніж у 2016 році.

Рис 50. Динаміка фінансування комунальних закладів позашкільної освіти м. Львова, 2010-2019рр.

За даними Львівської міської ради

Незважаючи на зростання видатків бюджетів на фінансування позашкільної освіти, воно здійснюється з місцевих бюджетів за залишковим принципом. Розподіл видатків органи місцевої виконавчої влади та місцевого самоврядування здійснюють самостійно з огляду на обсяги доходів та власні пріоритети. Це призвело до того, що позашкільну освіту було віднесено до другорядної сфери. Тенденція до скорочення фінансування окремих закладів позашкільної освіти призводила до їх реорганізації та закриття.

В умовах проведення адміністративно-територіальної реформи та бюджетної децентралізації загострились проблеми доступності учнів різних об'єднаних територіальних громад до послуг закладів позашкільної освіти та виникли суперечності щодо того, з яких бюджетів мають фінансуватись заклади позашкільної освіти. Непоодинокими є ситуації, коли заклад позашкільної освіти знаходиться на території однієї територіальної громади, а освітню послугу він надає дітям з інших територіальних громад. Крім цього, невирішеним залишається питання фінансового забезпечення позашкільних закладів, які фінансувались за кошти районних бюджетів. Як правило, районні центри (часто це міста обласного значення), які стали центрами територіальних громад, вже мають на балансі позашкільні установи. Такі питання потребують врегулювання.

Проблеми функціонування позашкільної освіти

Основою проблемою розвитку позашкільної освіти у Львівській області на сучасному етапі є низька спроможність закладів позашкільної освіти виконувати покладені на них функції щодо розвитку здібностей дітей та молоді, здобуття ними первинних професійних знань, вмінь і навичок, необхідних для їх соціалізації, подальшої самореалізації та/або професійної діяльності. До причин цієї ситуації слід віднести таке:

- складність залучення молодих, креативних педагогів через нижчий порівняно із закладами загальної середньої освіти рівень оплати праці;
- недосконалість системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
- низький рівень впровадження різноманітних форматів методичної та науково-методичної роботи в умовах дистанційного навчання;
- застаріла матеріально-технічна база закладів позашкільної освіти та ускладнення можливостей її оновлення через залишковий принцип фінансування сфери позашкільної освіти;
- перекидання функцій фінансування позашкільної освіти між районними бюджетами та бюджетами об'єднаних територіальних громад, використання освітньої субвенції на фінансування позашкільної освіти потребує додаткового врегулювання на державному та місцевому рівні.

ПРОФЕСІЙНА (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНА) ОСВІТА

Мережа закладів ПТО

Важливим напрямом реформи НУШ є зміна структури середньої школи, яка забезпечить перехід до профільного навчання. У цьому контексті важливою є взаємодія загальної середньої і професійної (професійно-технічної) освіти (ПТО).

Загалом мережа закладів ПТО в регіоні є достатньо розгалуженою. У 2019 р. у Львівській області функціонувало 57 закладів професійної (професійно-технічної) освіти, що становить 7,8 % від усіх закладів в Україні. Професійно-технічну освіту у цих закладах здобувало 20,7 тис. осіб. Упродовж останніх 25 років кількість закладів професійної (професійно-технічної) освіти скоротилась на 12 одиниць, або на 18%, однак чисельність здобувачів освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти скорочувалась значно динамічніше, з 42,1 тис. осіб до 20,7 тис. осіб, більш ніж у 2 рази. Причинами такої ситуації стали як об'єктивні демографічні зміни, так і суб'єктивні – деформації на ринку освітніх послуг (спрямованість на здобуття вищої освіти), неузгодженість державного замовлення фахівців відповідних професій та потреб регіонального ринку праці.

В економіці країни склалась ситуація, коли відтік працівників старших вікових категорій на пенсію не компенсується кількістю молодих людей, які поповнюють ринок праці. Водночас значна частина працездатного населення не може знайти роботу через невідповідність кваліфікації потребам сучасного динамічного ринку.

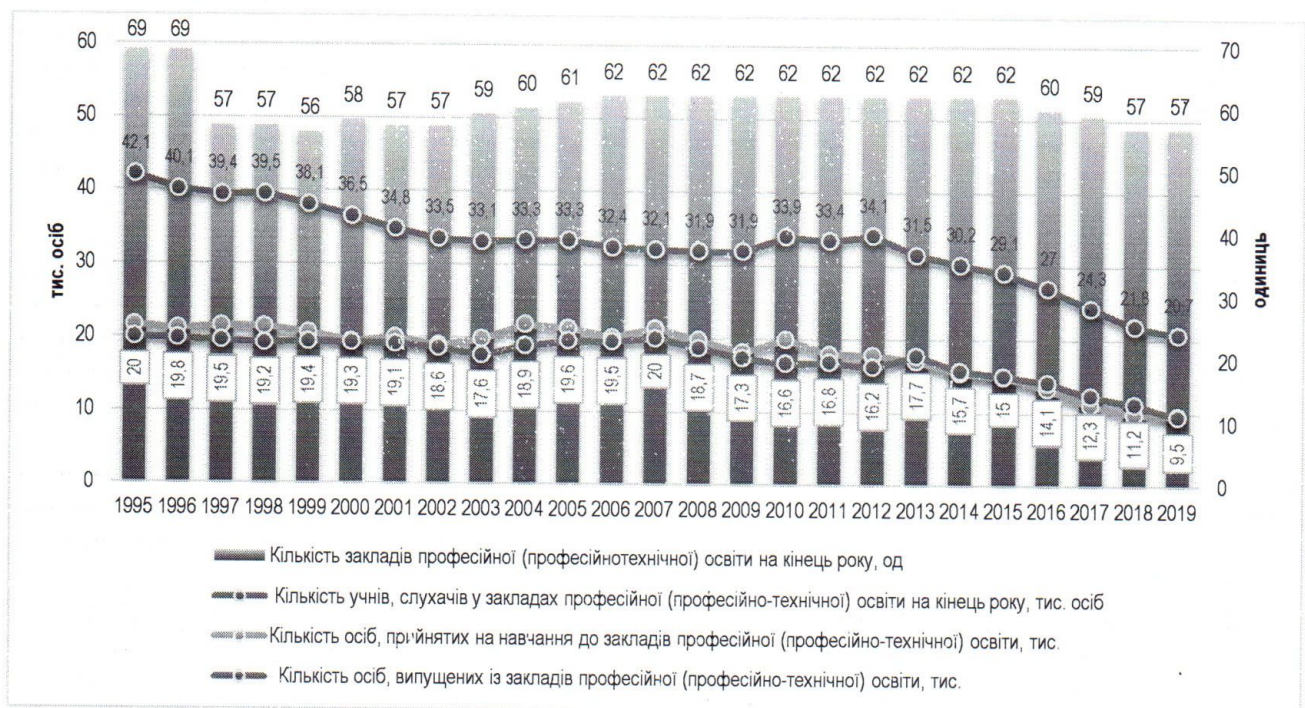

Рис 51. Динаміка закладів та учнів професійної (професійно-технічної) освіти Львівської області, 1995-2019 рр.

За даними Головного управління статистики у Львівській області

Упродовж останніх п'яти років, які характеризуються активним реформування сфери професійно-технічної освіти, у Львівській області відбувається найбільше скорочення закладів (на 5 %) та учнів (на 33 %) у системі ПТО. Суттєве скорочення чисельності учнів відбулось не лише у тих адміністративних одиницях, де закрили заклади ПТО, але й в інших, зокрема у м. Новий Розділ на 52 %, Буському районі – на 48,7 %, Самбірському районі – на 42 %.

СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ЛЬВІВЩИНИ

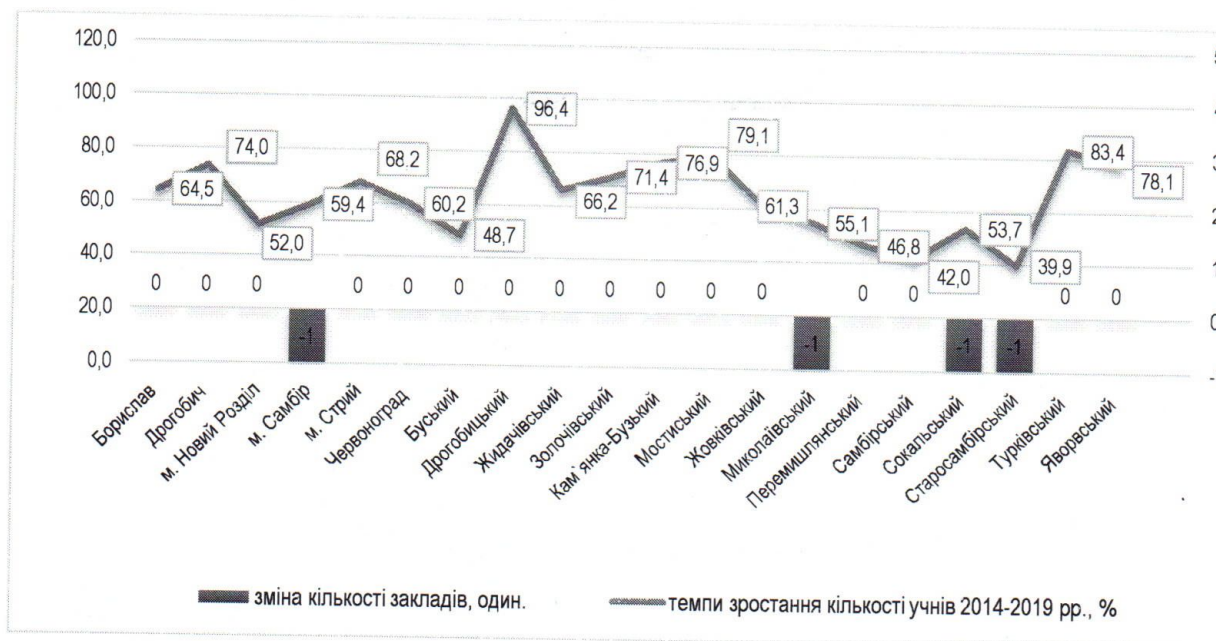

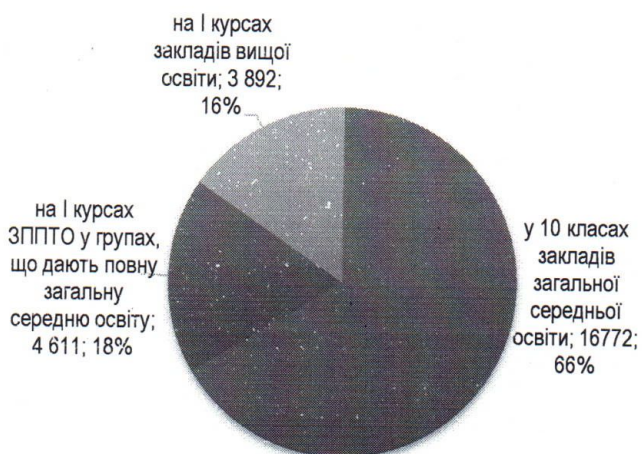
Рис 52. Зміна чисельності закладів ПТО та учнів, 2019 до 2014 року

За даними Головного управління статистики у Львівській області

У 2019-2020 н.р. з 25,2 тис. осіб-випускників 9-х класів закладів загальної середньої освіти Львівської області 16,7 тис. осіб (66 %) продовжують навчатися у закладах загальної середньої освіти, 3,8 тис. осіб (16 %) – на I курсі закладів вищої освіти та 4,6 тис. осіб (18 %) – у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Отже, незважаючи на скорочення мережі, майже кожен п'ятий учень продовжує здобувати середню освіту у закладах ПТО. Слід зауважити, що у порівнянні з іншими країнами це дуже низький показник. Так, частка учнів, які навчаються у закладах ПТО, в Європі становить близько 50%, а у таких країнах, як Хорватія та Австрія, навіть сягає 70%.

Рис 53. Структура випускників 9-х класів закладів загальної середньої освіти Львівської області, які на 1 грудня 2019 року продовжують навчання для здобуття повної загальної середньої освіти

За даними Головного управління статистики у Львівській області

Основним завданням закладів ПТО є забезпечення ринку праці необхідними робочими кадрами. Для цього потрібно привести мережу закладів професійної (професійно-технічної) освіти й перелік її професій у відповідність до потреб сучасної економіки регіону.

Основним критерієм доцільності функціонування закладу ПТО є підготовка конкурентоспроможного та мобільного на ринку праці фахівця, який здобув професійні компетентності відповідно до потреб національної економіки та суспільства. Заклади, які не

спроможні забезпечити інноваційність, доступність, відкритість освітнього процесу, гнучко реагувати на потребу економіки регіону, повинні бути реорганізовані.

ЗП(ПТ)О здійснюють підготовку для різних галузей економіки: 28% від загальної кількості здобувачів освіти – для промисловості, 6% – для сільського господарства, 11% – для будівництва, 28% – для торгівлі та громадського харчування, 15% – транспорт та зв'язок, 12% контингенту – для ЖКГ і невиробничих видів обслуговування.

Серед ЗП(ПТ)О, які впродовж останніх років зберігають популярність серед молоді та приймають на навчання понад 200 учнів щорічно: Львівський професійний коледж готельно-туристичного та ресторанного сервісу (258 осіб), Вище професійне училище № 34 м. Стрий (256 осіб), Новояворівське вище професійне училище (208 осіб), Міжрегіональний центр професійно-технічної освіти художнього моделювання та дизайну (234 особи), Вище професійне училище № 29 м. Львова (236 осіб), Вище професійне училище № 20 м. Львова (213 осіб), Львівське вище професійне училище комп'ютерних технологій та будівництва (250 осіб) та інші.

ЗП(ПТ)О досить оперативно реагують на зміни потреб ринку праці шляхом упровадження нових професій. Упродовж останніх років започатковано навчання за професіями: «Оформлювач вітрин, приміщень та будівель», «Монтажник систем утеплення будівель», «Рихтувальник кузовів», «Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення», «Покрівельник сталевих покрівель», «Покрівельник рулонних покрівель та покрівель зі штучних матеріалів», «Візажист-стиліст», «Майстер ресторанного обслуговування»

Заклади зберігають підготовку за унікальними ремісничими професіями: «Художник розмалювання по дереву», «Реставратор виробів з дерева», «Реставратор декоративних штукатурок та ліпних виробів», «Реставратор декоративно-художніх фарбувань», «Різьбяр по дереву та бересту» та оновлюють зміст ПТО шляхом впровадження освітніх стандартів нового покоління на компетентнісній основі. Зокрема, у 2019 р. в області за участю роботодавців розроблено проекти стандартів з 4-ох професій⁴.

Проте, продовжують діяльність заклади із найменшим контингентом здобувачів освіти, серед них: Погірцівське вище професійне училище (контингент 185 осіб), Поморянський професійний ліцей (211 осіб), Перемишлянський професійний ліцей (201 особа), Стебницький професійний ліцей (207 осіб), Художнє професійно-технічне училище ім. Й. Станька (177 осіб), Жидачівський професійний ліцей (215), Миколаївський професійний ліцей (217 осіб), Новороздільський професійний ліцей будівництва та побуту (219 осіб).⁵

Перевагу мають заклади, що здійснюють підготовку за популярними серед молоді професіями, зокрема професію «Кухар. Кондитер» здобувають понад 4,2 тис осіб (20% від загального контингенту), «Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів» та «Водій автотранспортних засобів» – понад 2,8 тис осіб, «Перукар» - понад 1,4 тис осіб, професії в галузі зварювальних технологій – 1,3 тис осіб, «Тракторист-машиніст сільськогосподарських машин і устаткування» – понад 1,1 тис осіб, ІТ-технології та офісні професії – більше 1,3 тис учнів (в інтеграції), професії залізничного транспорту – понад 800 осіб, професії для здійснення електромонтажних та будівельних робіт здобувають понад 700 осіб за кожним напрямом, що разом становить 70% від контингенту.

Підготовка здобувачів професійних кваліфікацій за іншими професійними угрупованнями здійснюється за обсягами від 30 до 500 осіб.

Про зростаючий дефіцит на кваліфіковані робітничі кадри свідчать результати працевлаштування випускників ЗП(ПТ)О. За інформацією ЗП(ПТ)О, яка формується на підставі наказів підприємств про зарахування на перше робоче місце, ці показники упродовж останніх років покращуються.

⁴ 2019 року в області розроблено 4 проекти освітніх стандартів професійної (професійно-технічної) освіти з професій: 8323 Водій трамвая, рівень кваліфікації 3,2,1 клас; 8323 Водій тролейбуса, рівень кваліфікації 3,2,1 клас спільно з ЛКП «Львівелектротранс»; 8113 Бурильник експлуатаційного та розвідувального буріння свердловин на нафту та газ; 8113 Помічник бурильника експлуатаційного та розвідувального буріння свердловин на нафту й газ.

⁵ З результатами аудиту мережі закладів ПТО Львівської області

Таблиця 17. Рівень працевлаштування випускників ЗП(ПТ)О (осіб та у %)

Рік випуску	Кількість випускників	Кількість працевлаштованих	% працевлаштування
2016	12225	9395	76,8
2017	10896	8741	80,2
2018	9270	7321	79,0
2019	8545	6703	78,4

За даними департаменту освіти і науки ЛОДА

Як результат, кількість підготовлених кваліфікованих кадрів щорічно зменшується, а рівень працевлаштування досить стабільний, що підтверджує зростаючий попит ринку праці на професійні кваліфікації.

Підвищений попит на працівників робітничих професій за останні роки набув ознак дефіциту, а подекуди «кадрового голоду». У загальній структурі робочих місць робітничі професії складають 44%. Очікується, що частка робітничих професій у загальній структурі буде зростати. Тенденція збільшення попиту на працівників робітничих професій буде зберігатись у 2019-2020 рр. в межах 2% від загальної кількості робочих місць протягом 2019 р. та в межах 4% до 2020 р. Це пояснюється наявними перспективами створення нових робочих місць у регіоні, а також виходом частини працівників на пенсію. Скорочення фактично не торкнуться робочих місць для робітничих професій.

Кадрове та матеріально-технічне забезпечення ПТО

У ЗП(ПТ)О області станом на 01.09.2019 працює 2821 педагогічний працівник (викладачі, майстри, вихователі гуртожитків, методисти, практичні психологи, соціальні педагоги тощо), із них понад 1160 майстрів та 1069 викладачів, серед яких 640 викладачів загальноосвітньої підготовки, 429 викладачів професійної підготовки.

Таблиця 18. Структура педагогічних працівників за віком та стажем педагогічної діяльності

Стаж	осіб	%	вік	осіб	%
До 5 років	318	11	до 30 років	316	11
6-10 років	448	16	31-40 років	660	23
11-20 років	767	27	41-50 років	583	21
21-30 років	590	21	51-60 років	730	26
Понад 30 років	698	25	Понад 60 років	532	19

За даними Головного управління статистики у Львівській області

Аналіз засвідчує тенденцію до «старіння» педагогічних колективів ЗП(ПТ)О: якщо у 2016 р. педагоги віком 30-40 років складали 43% підколективів, то у 2019 р. - 33,3 %, а кількість педагогів віком понад 60 років зростає з 2016 р. до 2019 р. на 9 % і становить - 19%.

За професійним рівнем підготовки майстри виробничого навчання мають робітничі розряди*: 3 розряд – 69 осіб (6%), 4 розряд – 344 особи (30%), 5 розряд і вище – 607 осіб (52%), що засвідчує високий фаховий потенціал педагогічних колективів. (* частина професій не мають розрядності)

Підготовка кваліфікованих кадрів у ЗП(ПТ)О здійснюється на базі 1309 кабінетів, у тому числі 640 кабінетів з предметів професійно-технічного циклу, понад 228 лабораторій, 640 навчально-виробничих майстерень, 27 полігонів, 15 автотрактородромів, 53 бібліотек.

В ході децентралізації відповідальність за функціонування закладів ПТО практично було передано на базовий рівень. Починаючи з 2016 року, видатки на ПТО здійснюються з бюджетів міст обласного значення – обласних центрів. В результаті через катастрофічну нестачу коштів більшість профтехучилищ у регіонах опинилися на межі закриття. Виходом зі складної ситуації стало внесення змін до Бюджетного кодексу України в частині фінансування системи ПТО – повернення часткового державного фінансування. Крім цього, гальмується процес передачі навчальних закладів з державної власності до комунальної власності.

В цілому наявна навчально-матеріальна база закладів ПТО не відповідає вимогам підготовки висококваліфікованих фахівців, а фінансове забезпечення її модернізації – недостатнє. У 2018 році було збільшено видатки на заклади ПТО, зокрема виділено 50 млн грн. на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази. Коштом регіонального бюджету профінансовано заходи із енергозбереження на суму понад 25,4 млн грн. У 2019 році заходи з енергозбереження та закупівлю обладнання отримали фінансування на суму 42,3 млн грн, а в 2020 році 30 млн грн було виділено на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази. На сьогодні в області діє 28 навчально-практичних центрів, в які за останні 2 роки було інвестовано 100 млн. грн., переважно на сучасне обладнання. Програмою «EU4Skills: Країні навички для сучасної України» (2021-2023) передбачено створити Центр професійної досконалості. Ресурсом буде європейська інвестиція в 5 млн євро на закупівлю обладнання, навчання майстрів та вчителів, розроблення нових освітніх стандартів. Ще 5 млн. євро спрямують на побудову менших об'єктів у межах інфраструктури професійної освіти.

Завдяки підтримці Львівської ОДА здійснюються планові заходи із модернізації та реконструкції матеріально-технічної бази, енергозбереження будівель і споруд ЗП(ПТ)О.

Таблиця 19. Розподіл кошторисних призначень за галузевим спрямуванням

№ п/п	Галузь підготовки	Кількість одиниць	Закуплено на суму в тис грн
1	Будівельна галузь	32	465
2	Автомобільна галузь	23	2 343
3	Деревообробка	34	731
4	Комп'ютерне та мультимедійне обладнання	191	2 451
5	Зварювальне виробництво	76	2 795
6	Сфера послуг	143	2 442
7	Швейне виробництво	42	805
8	Аграрне виробництво	16	6 330
9	Інше обладнання	17	1 728

За даними департаменту освіти і науки ЛОДА

Для забезпечення освітнього процесу за професіями аграрного спрямування діють навчальні господарства, площа сільськогосподарських угідь яких складає 1156,15 гектара, в тому числі орної землі - 787,65 гектара.

Одним із ефективних шляхів модернізації матеріально-технічної бази є створення навчально-практичних центрів галузевого спрямування. В області діють 28 навчально-практичних центрів, які забезпечені сучасною технікою, обладнанням, можливостями підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників, із них: будівельного профілю – 8, промислового – 5, ресторанного сервісу – 2, для хлібопекарської промисловості – 1, поліграфії – 1, з інформаційних технологій – 1, швейного виробництва – 2, транспортних технологій – 2, електротехнічного виробництва – 3, деревообробної промисловості – 3.

За даними Волинського ресурсного центру, майже третина роботодавців (32%) виявляє готовність розвивати співпрацю із закладами професійно-технічної освіти: приймати на практику учнів (18,6%), надавати поради щодо розроблення та вдосконалення навчальних програм (8,9%) та ін. Слід зауважити, що надати закладам профтехосвіти матеріальну допомогу, зокрема матеріалами та обладнанням, готові порівняно невелика частина роботодавців.⁶

⁶ Аналіз діяльності регіональних систем професійної освіти
https://vrc.lv.ua/case_study/analiz-diialnosti-rehionalnykh-system-profesijnoi-osvity/

Рис 54. Готовність роботодавців до співпраці із закладами ПТО області (%)

За результатами дослідження Волинського ресурсного центру

Найбільшу готовність до співпраці виявили підприємства сільського господарства, добувної промисловості та ін., тобто сфери, де частка працівників робітничих професій є найбільшою.

Проблеми професійної (професійно-технічної) освіти

До основних проблем сучасного етапу розвитку ПТО слід віднести:

- невідповідність між попитом на робітничі кадри та пропозицією кадрів, що готують заклади професійної (професійно-технічної) освіти;
- неможливість раціонального використання приміщень закладів ПТО та повного фінансування витрат на їх утримання, розвитку матеріально-технічної бази, здійснення управління ними у зв'язку з гальмуванням процесу передачі навчальних закладів з державної власності до комунальної власності міст-обласних центрів, відсутністю чітко визначених управлінських функцій;
- неповну відповідність наявної навчально-матеріальної бази закладів ПТО вимогам підготовки висококваліфікованих фахівців, що частково пояснює невідповідність підготовки випускників вимогам ринку. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми є налагодження тісної співпраці з потенційними роботодавцями. Значна частина роботодавців вказує на готовність розвитку співпраці із закладами професійно-технічної освіти. Водночас не всі роботодавці готові укладати договори на підготовку кадрів та забезпечувати учнів робочими місцями для проходження виробничої практики. Нині з'явилася потреба у підготовці робітничих кадрів нового формату, нових професій, а це потребує організаційних змін в управлінні закладом, змісті професійної підготовки. Крім того, потребує вирішення питання дублювання закладами ПТО підготовки за однорідними професіями;
- нестачу коштів на розвиток ПТО. У процесі децентралізації відповідальність за функціонування закладів ПТО практично було передано на базовий рівень. Починаючи з 2016 р., видатки на ПТО мали здійснювати з бюджетів міст обласного значення – обласних центрів. У результаті, через катастрофічну нестачу коштів, більшість профтехучилищ у регіонах опинилися на межі закриття. Виходом із складної ситуації стало внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо фінансування професійно-технічної освіти. Вони передбачали повернення часткового державного фінансування: було введено освітню субвенцію на здобуття учнями професійно-технічних закладів повної загальної середньої освіти, решту необхідних коштів повинні виділяти місцеві бюджети;
- передачу закладів ПТО з державної у комунальну власність. Цей процес є тривалим, а фінансування закладів передано у компетенцію місцевим органам влади, ще до офіційної

передачі майна у комунальну власність. Місцеві органи зіштовхнулись з відсутністю досвіду такої процедури та необхідністю прискорення цих процесів;

– відсутність законодавчого забезпечення, яке відповідає сучасним реаліям. Сьогодні професійна освіта регулюється Законом України «Про професійну (професійно-технічну) освіту», який ухвалили ще в 1998 році, і який застарів та не відповідає сьогоdnішнім реаліям. Необхідно прийняти новий закон, який мав би вирішити такі завдання: визначити місце професійної освіти в системі освіти України; сформувати основні підходи до управління і фінансування закладів освіти; визначити структуру власності закладів освіти та можливості надання платних послуг; посилити вмотивованість викладачів професійної освіти до власного самовдосконалення, а роботодавців за їх включення в систему професійної освіти;

– відсутність розроблених професійних стандартів для оцінювання якості підготовки випускників закладів ПТО. Починаючи з 2018 р., випускники закладів ПТО виконували тільки тест ЗНО з одного предмету – української мови та літератури, у 2019 р. – з двох предметів (української мови та літератури і математики або історії України на вибір), а у 2020 році їм довелося скласти вже три предмети: українську мову, математику або історію України і третій предмет (на вибір з 11 предметів у затвердженому списку). Аналіз результатів ЗНО за 2019 р. показав, що майже половина учнів закладів ПТО Львівської області не подолали поріг ЗНО, а ще 36,4 % набрали лише від 100 до 120 балів.

Зважаючи на те, що заклади професійної (професійно-технічної) освіти призначені насамперед для підготовки фахівців, варто запровадити стандарти робітничих професій та на цій основі оцінювати результати підготовки випускників. Що стосується до ЗНО із загальноосвітніх предметів, то доречно проводити незалежне оцінювання із застосуванням двох тестів, такого, що перевіряє володіння відповідними знаннями, уміннями та навичками на достатньому рівні (для державної підсумкової атестації), й іншого – для тих, хто бажає здобувати вищу освіту.

ВИЩА ОСВІТА

Мережа закладів фахової передвищої та вищої освіти

Львівщина є одним з освітньо-наукових центрів України, а Львів традиційно вважається «студентським» містом. Щороку у закладах вищої освіти міста навчається понад 100 тис. студентів (понад 15% населення міста). Водночас, говорячи про тенденції функціонування сфери вищої освіти в регіоні, слід наголосити, що політика розвитку та пріоритети фінансування цієї сфери визначаються на національному рівні, а самі університети з року в рік нарощують рівень власної автономії, що відповідає світовій практиці.

За даними ЄДЕБО, станом на 13.11.2020 на Львівщині було 85 ЗВО, з них ВПУ – 11; філій училищ – 1; коледжів – 39; технікум – 1; філій коледжу – 1; інститутів – 7; академій – 4; університетів – 14, філій університетів – 6, факультет університету – 1. Без урахування філій – 75, з них 25 – 3-4 рівнів акредитації (інститути, академія, університети), решта – 1-2 рівнів акредитації.

Впродовж останніх двадцяти років мережа закладів вищої освіти у Львівській області змінювалась в напрямку різкого скорочення (більше, ніж у 2 рази) кількості закладів нижчого рівня акредитації – коледжів, технікумів, училищ. Натомість кількість закладів вищого рівня акредитації – академій, університетів, інститутів – зросла з 15 одиниць у 1995 р. до 28 одиниць у 2005 р. з наступним скороченням до 25 одиниць у 2020 р. Такі тенденції зумовлені відкриттям нових приватних навчальних закладів та підвищенням рівня акредитації колишніх технікумів.

Лева частка закладів вищої освіти Львівської області (університетів, академій, інститутів) є державної форми власності, у яких у 2018-2019 рр. навчалося 94 % студентів.

Щодо ЗВО I-II рівнів акредитації (коледжі, технікуми, училища), то у закладах державної форми власності навчалося 26,7% студентів, комунальної власності – 39,4% студентів, приватної власності – 33,9 % студентів.

Кількість студентів закладів I-II рівнів акредитації (коледжі, технікуми, училища) Львівської області впродовж останніх двадцяти років скоротилась майже у 3,5 рази з 35,9 тис. осіб у 1995 році до 10,6 тис. осіб у 2019 р. Натомість кількість студентів закладів 3-4 рівня акредитації (академій, університетів, інститутів) зросла майже вдвічі – з 59,3 тис. осіб у 1995 р. до 105,1 тис. осіб у 2019 р. Це зумовлено розширенням можливостей отримання вищої освіти у приватних навчальних закладах, збільшенням кількості спеціальностей у державних закладах вищої освіти. Однак стрімке зростання числа випускників з дипломами про вищу освіту не змінило якісний потенціал робочої сили, тільки посиливши дисбаланси на ринку праці як в регіоні, так і в країні загалом. Результатом стала так звана «інфляція дипломів». На жаль, продукування дипломованих спеціалістів вітчизняними ЗВО значно випереджає створення робочих місць в регіоні. Так, за оцінками Головного управління статистики у Львівській області, станом на початок 2020 року в структурі зареєстрованих безробітних за освітою переважали саме особи з вищою освітою: 58% безробітних мали вищу освіту, 31% – професійно-технічну, 11% – загальну середню освіту.⁷ Водночас у розрізі професійних груп найбільший попит роботодавців спостерігається на кваліфікованих робітників з інструментом (32%) та на робітників з обслуговування, експлуатації устаткування та машин (20%) і працівників сфери торгівлі та послуг (17%).

⁷ Ситуація на ринку праці та результати діяльності Львівської обласної служби зайнятості у січні 2020 року (за даними Головного управління статистики України у Львівській області та адміністративними даними обласної служби зайнятості). https://lviv.dcz.gov.ua/sites/lviv/files/infofiles/analitichna_zapyska_01_2020.pdf

СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ЛЬВІВЩИНИ

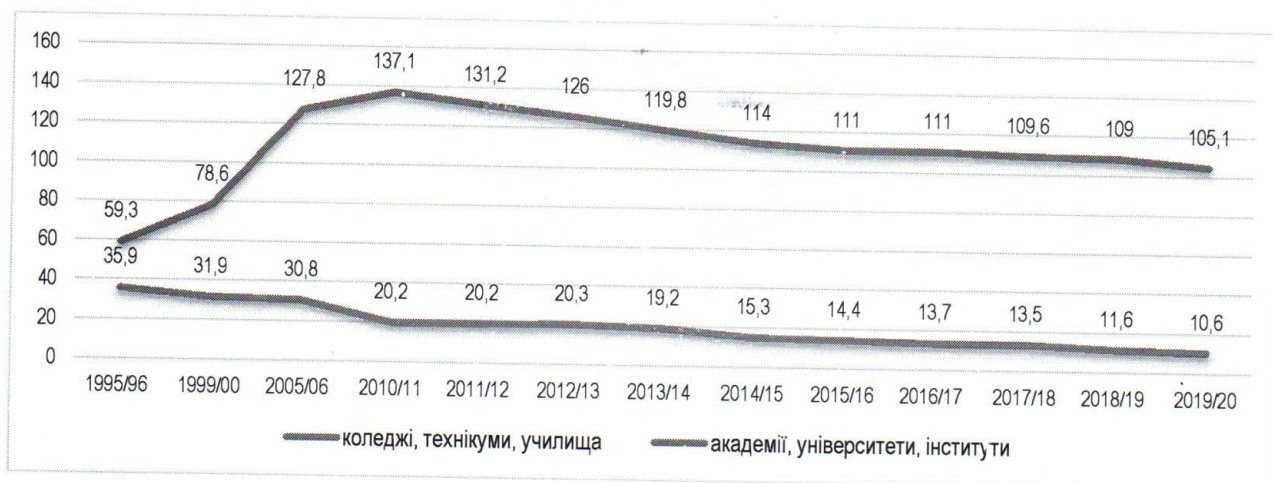

Рис 55. Динаміка кількості студентів ВНЗ у Львівській області, 1995-2000 рр., тис. осіб.

За даними Головного управління статистики у Львівській області

Кількість студентів-вступників до ЗВО Львівської області, починаючи з 2005 року, скорочується з року в рік. У 2019-2020 н.р. до закладів III-IV рівнів акредитації (академій, університетів, інститутів) було прийнято 21,1 тис. осіб, а до коледжів, технікумів, училищ – лише 2,7 тис. осіб.

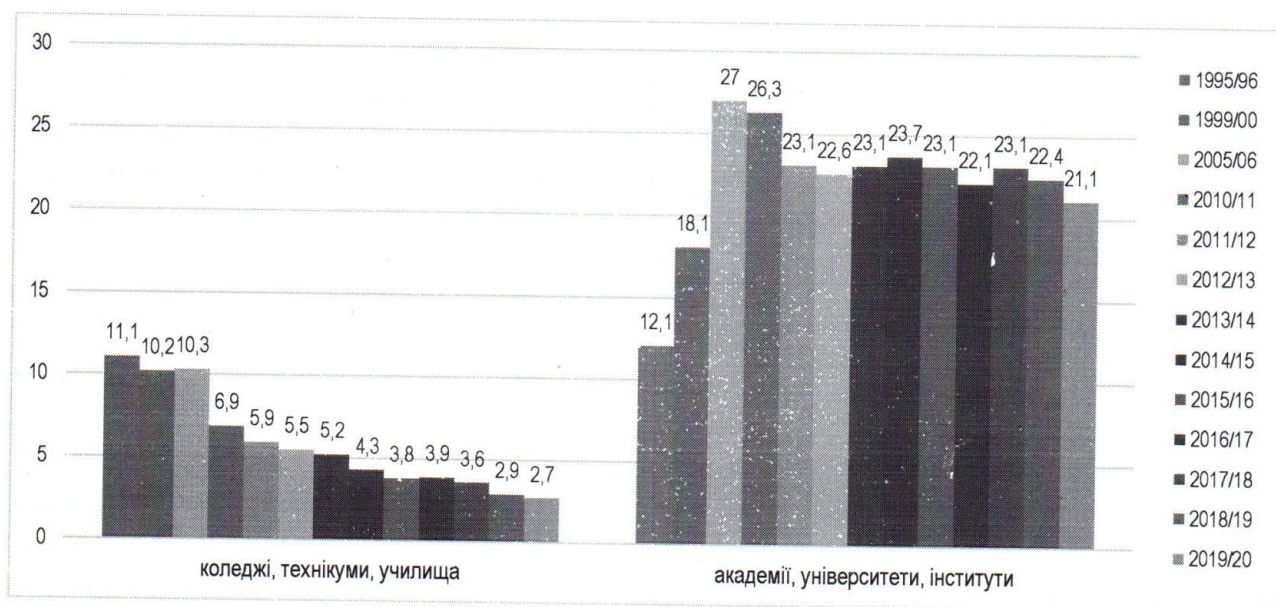

Рис 56. Динаміка кількості осіб прийнятих на навчання у ВНЗ у Львівській області, 1995-2020 рр., тис. осіб

За даними Головного управління статистики у Львівській області

Упродовж останніх років скорочення кількості вступників до ЗВО Львівської області пов'язане з демографічною ситуацією й так званою «освітньою міграцією». Зокрема, у 2017-2018 н.р. 83 тис. українців (це близько 8,5% від сумарної кількості тих, хто навчається в Україні та за кордоном) здобувало освіту у навчальних закладах 29 країн світу. Найчастіше випускники їдуть до Польщі, Росії, Німеччини, Канади, Чехії, Італії, США, Іспанії, Австрії, Франції, Словаччини. Львівські студенти серед усіх країн найбільш реальні можливості для навчання бачать у Польщі (67,8% опитаних студентів Львівської політехніки).⁸

⁸ Дослідження міжнародного інституту освіти та культури (МІОК)

Українське студентство є стратегічно важливим для Польщі, де українці складають 55% від усього іноземного студентства. Польські заклади проводять активну рекрутацію українських студентів, намагаючись втримати або навіть наростити їх число, адже більшість студентів самостійно оплачує видатки на навчання. Приплив вітчизняних студентів компенсує демографічний спад європейських країн, підтримує їхню систему освіти та сприяє поповненню ринку праці країн ЄС, проте негативно відображається на економіці і системі освіти України. Адже поруч із скороченням освітньої мережі через міграційні процеси вітчизняний ринок праці втрачає можливість поповнення кваліфікованими спеціалістами.

Фінансування навчання студентів Львівської області здійснюється приблизно однаковою мірою коштом держави і фізичних осіб. У 2017-2018 н.р. 52 % студентів закладів вищого рівня акредитації навчалися завдяки державному фінансуванню, а 47% – за гроші фізичних осіб. Серед студентів коледжів, технікумів, училищ навчання 21% фінансувалось з державного бюджету, 31 % – з місцевих бюджетів та 48 % – коштом фізичних осіб.

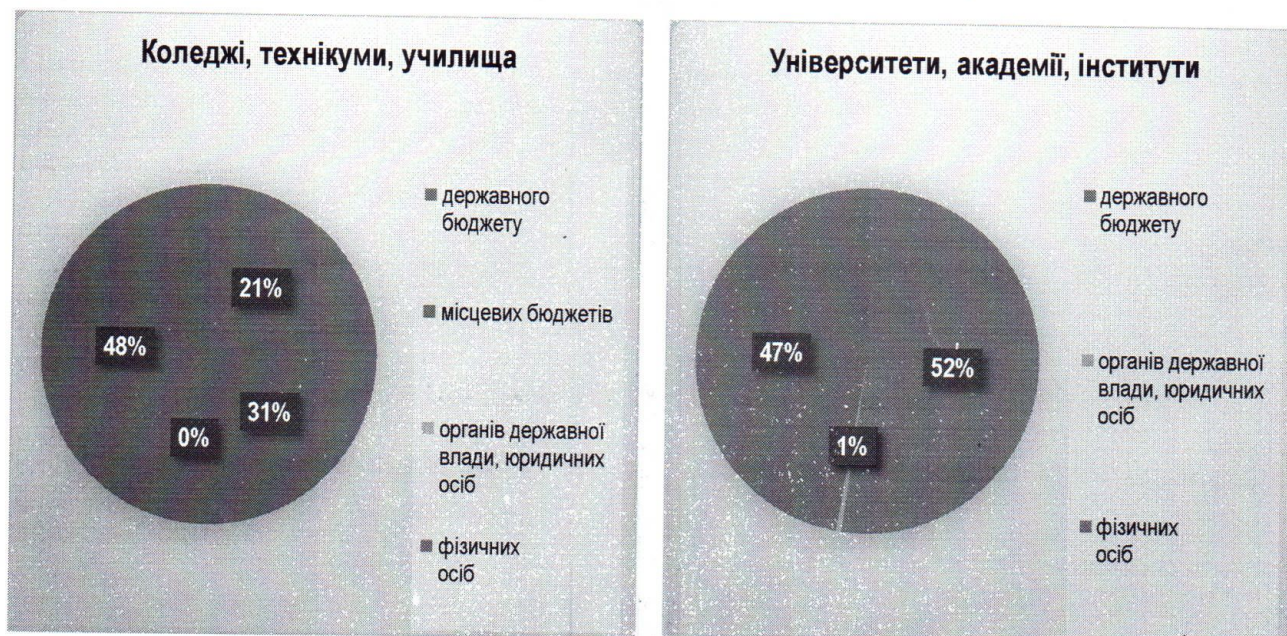

Рис 57. Структура фінансування підготовки студентів у Львівській області у 2017-2018 н.р.

За даними Державної служби статистики України

Існує також певний дисбаланс попиту і пропозицій на ринку праці області за спеціальностями. Впродовж останніх років найпопулярнішими спеціальностями серед абітурієнтів Львівщини були: філологія, право, комп'ютерні науки, менеджмент. Однак вакансії роботодавців області спрямовані на пошук ІТ-фахівців, фахівців з продажу і маркетингу, виробничий та адміністративний персонал. Найчастіше не працюють за фахом дипломовані спеціалісти природничих і гуманітарних наук, педагоги. Випускники шукають роботу не за фахом через відсутність вакансій, низьку заробітну плату, відсутність кар'єрних перспектив.

COVID-реальність породжує попит на фахівців нових професій: дизайнерів інтерфейс-програмістів, інтернет-маркетологів, коуч-тренерів з цифрової грамотності серед споживачів ринку цифрових послуг тощо, що потребує реакції з боку системи освіти.

Функціонування сучасних університетів безпосередньо пов'язане із їх перетворенням на центри креативного та бізнес розвитку молоді, які можуть виступати точками інноваційного зростання міста й регіону загалом. Так, у провідних університетах Львова впродовж останніх років формуються креативні простори, спрямовані на активізацію науково-технічної й інноваційної діяльності, а також втілення в життя результатів наукових досліджень та отримання прибутку від цього. Сьогодні в місті функціонує Науковий парк Національного університету «Львівська політехніка» (брендова назва – SID City). Засновниками парку є сам університет та низка приватних компаній, а також громадська організація «Тех Стартап Скул», яка є школою стартапів університету, University open space

при Львівському національному університеті імені Івана Франка, низка проєктів реалізовується Українським Католицьким Університетом тощо.

Проблеми у сфері вищої освіти

Упродовж останніх років існує негативна тенденція «інфляції дипломів» – збільшення кількості дипломів про вищу освіту зменшує їх вартість. Протидія дипломованих спеціалістів вітчизняними ЗВО значно випереджає створення в регіоні робочих місць для фахівців з відповідною кваліфікацією. Це призводить до виникнення дисбалансів на регіональному ринку праці та вимагає узгодження структури попиту на робочу силу та державного замовлення на фахівців відповідних спеціальностей, зокрема з урахуванням регіонального замовлення.

Невідповідність освітніх програм сучасним вимогам та низька якість практичної підготовки багатьох закладах вищої освіти обумовлює недостатню кваліфікацію значної кількості молодих випускників і високий рівень безробітних саме серед контингенту випускників закладів вищої освіти. Спостерігається надлишок фахівців з дипломами і нестача кадрів, здатних на високому професійному кваліфікаційному рівні вирішувати складні виробничі та управлінські завдання.

Освітня міграція за кордон загалом негативно впливає на вітчизняну систему вищої освіти. Ця проблема особливо гостра для Львівщини, де практично кожний п'ятий випускник шкіл продовжує навчання у закордонних навчальних закладах. Як результат, регіональний ринок праці втрачає можливість поповнення кваліфікованими спеціалістами, адже більшість випускників працевлаштовуються за кордоном.

Університети в регіоні активно формують креативні простори, спрямовані на активізацію науково-технічної та інноваційної діяльності, а також втілення в життя результатів наукових досліджень та отримання прибутку від цього. Водночас, зважаючи на низку об'єктивних та суб'єктивних причин, ЗВО не цілком виконують функцію центрів креативного та інноваційного зростання регіону. Цей напрям їх розвитку вимагає підтримки як на національному, так і на регіональному рівні.

II. SWOT-аналіз розвитку сфери освіти регіону

SWOT-аналіз становища сфери освіти Львівської області проведено з урахуванням тенденцій розвитку, виділених проблемних аспектів, динамічних змін у її розвитку, визначення можливих зовнішніх впливів та викликів. В основу SWOT-аналізу лягли висновки до розділів аналітичної частини Стратегії, пропозиції, надані за результатами засідань групи з розроблення Стратегії розвитку сфери освіти Львівської області на період до 2027 року.

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Збалансована за усіма складовими сфера освіти регіону 2. Значна роль сфери освіти у формуванні валового регіонального продукту Львівщини 3. Сформований імідж Львівщини як освітнього центру Західного регіону України, розміщення в регіоні провідних закладів загальної середньої освіти та університетів 4. Високий професійно-освітній та кваліфікаційний рівень персоналу закладів освіти 5. Розвинута освітня інфраструктура 6. Оптимізація освітньої мережі, яка відбулась під впливом адміністративно-фінансової децентралізації 7. Висока якість отриманих освітніх послуг, зокрема у загальній середній та вищій освіті 8. Активний розвиток інклюзивної освіти 9. Інтегрованість регіональної сфери освіти в європейський освітній простір та налагодженість міжнародних зв'язків в освітній сфері 10. Активне формування креативних просторів (зокрема в провідних університетах), спрямованих на активізацію науково-технічної та підприємницької діяльності населення 11. Популярність закладів вищої освіти регіону серед випускників інших регіонів. Зростання кількості студентів з-за меж регіону 12. Широкий спектр напрямків та розгалужена мережа позашкільної освіти 13. Включення учнів та молоді в наукову та креативну діяльність 14. Високий рівень охоплення дошкільною освітою дітей в містах області 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зменшення кількості споживачів освітніх послуг, що обумовлено як демографічними тенденціями, так і суб'єктивними чинниками 2. Дисбаланси у доступності освітніх послуг для мешканців сільських територій, зокрема у дошкільній та позашкільній освіті 3. Високий рівень зовнішньої освітньої міграції випускників шкіл 4. Непрестижність педагогічної праці та рівень заробітних плат у сфері освіти спричиняє зниження компетентності педагогічного персоналу та якості освітніх послуг. 5. Нерівномірність в забезпеченні ЗДО та ЗЗСО міських та сільських поселень висококваліфікованими працівниками. Висока частка працівників пенсійного віку. 6. Порівняно нижчий рівень охоплення дошкільною освітою дітей у сільській місцевості 7. Значна кількість малокомплектних шкіл, зокрема у гірських районах області 8. Низька спроможність закладів позашкільної освіти виконувати покладені на них функції щодо розвитку здібностей дітей та молоді, здобуття ними первинних професійних знань, вмінь і навичок. 9. Невідповідність між попитом на робітничі кадри та пропозицією кадрів, що готують заклади професійної (професійно-технічної) освіти 10. Невідповідність професійної структури та кваліфікації випускників освітніх закладів потребам економіки регіону 11. Невідповідність низки освітніх програм сучасним вимогам та низька якість практичної підготовки багатьох ЗВО та ЗПТО обумовлює недостатню кваліфікацію значної кількості молодих фахівців і високий рівень безробітних саме серед контингенту випускників.

Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Поглиблення діджиталізації сфери освіти, розвиток цифрових компетенцій вчителів та учнів 2. Формування дієвого механізму залучення випускників педагогічних закладів вищої освіти для роботи у сфері освіти. Зростання престижу праці педагога в Україні, зокрема за рахунок зростання оплати праці 3. Висока затребуваність кадрів робітничих професій на ринку праці регіону, що створює можливості розвитку для професійно-технічної освіти 4. Зацікавленість низки роботодавців регіону у налагодженні тісної співпраці з закладами професійно-технічної та вищої освіти 5. Розвиток кластерів та включення освітніх закладів у їх функціонування 6. Популяризація Львова як освітнього хабу, підвищення якості освітніх послуг, зростання в ЗВО кількості студентів з інших регіонів України та іноземних студентів 7. Поглиблення децентралізації та вдосконалення механізму освітньої субвенції 8. Покращення дорожньої інфраструктури регіону, що активізує процеси формування опорних закладів 9. Розвиток економіки регіону на основі галузей смарт-спеціалізації, що підвищить попит на креативних освічених осіб 10. Впровадження механізмів публічно-приватного фінансування освітніх послуг в дошкільній освіті 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Погіршення макроекономічної/демографічної ситуації в Україні 2. Високі темпи депопуляції населення області та погіршення статеві-вікової структури через зменшення частки осіб допрацездатного віку 3. Низький рівень фінансової спроможності низки ОТГ, що не дозволяє їм в достатньому обсязі фінансувати дошкільну, позашкільну освіту та додаткову потребу у фінансовому забезпеченні закладів ЗСО 4. Недостатній розвиток управлінської спроможності в ОТГ для децентралізованого надання відповідних послуг 5. Поглиблення спеціалізації області на виробництві товарів з низькою доданою вартістю може призвести до посилення дисбалансів на регіональному ринку праці через відсутність в регіоні робочих місць для фахівців з високою кваліфікацією 6. Посилення освітньої міграції за кордон, що негативно впливає на вітчизняну систему вищої освіти 7. Зниження рівня доходів населення, що стримує розвиток ринку комерційних освітніх послуг 8. Посилення міграції та відтік трудових кадрів закордон, зокрема, найбільш високоосвічених та креативних педагогічних кадрів, через низький рівень оплати праці в Україні в порівнянні з сусідніми країнами 9. Погіршення стану дорожньої та комунальної інфраструктури

III. Стратегічні цілі, операційні цілі та завдання

Місія

Розвиток інтелектуального, креативного та підприємницького потенціалу громадян Львівщини як визначальної передумови сталого соціально-економічного розвитку регіону, посилення його позицій як освітнього хабу

Матриця стратегічних цілей, операційних цілей та завдань

Місія втілюватиметься через досягнення стратегічних цілей, а обрані стратегічні цілі буде реалізовано через систему оперативних цілей.

Стратегічна ціль 1	Стратегічна ціль 2	Стратегічна ціль 3	Стратегічна ціль 4
Освіта – осердя культури	Освіта – престижне місце праці	Освіта – рушій економіки	Львівщина – освітній хаб

Таблиця 20. Матриця стратегічних цілей, операційних цілей та завдань

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання
Стратегічна ціль 1. Освіта – осердя культури	1.1. Трансформація змісту освіти та зростання якості результатів	<p>1.1.1 Побудова системи виховання, зорієнтованої на формування ідентичності дитини на цінностях української політичної нації – складової європейської цивілізації.</p> <p>1.1.2. Розроблення освітніх програм, що дозволяють ефективно реалізувати стандарти освіти, відповідають запитам і потребам здобувачів освіти і місцевих громад.</p> <p>1.1.3. Стимулювання ініціатив з розроблення змісту допрофільної підготовки та профільного навчання шкільної молоді.</p> <p>1.1.4. Оновлення змісту, форм та методики навчання, виховання і розвитку дітей дошкільного віку відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти та програм розвитку дитини.</p> <p>1.1.5. Осучаснення змісту неформальної освіти відповідно до спектру здібностей, інтересів та запитів здобувачів.</p> <p>1.1.6. Підвищення ефективності освітнього процесу через впровадження сучасних технологій та засобів навчання (навчально-методичних, технічних, інформаційно-комунікаційних тощо).</p> <p>1.1.7. Стале нарощування результативності засвоєння</p>

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ, ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання
		<p>змісту початкової, базової та повної середньої освіти у межах Державних освітніх стандартів (за результатами ЗНО та іншими показниками).</p> <p>1.1.8. Зниження диференціації закладів освіти за результативністю освітнього процесу залежно від їх типу (академічний чи професійний ліцей) та місця розташування (село/місто).</p>
	1.2. Створення безпечного, ґрунтованого на довірі, демократичного, інклюзивного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього середовища, сприятливого для формування відповідального громадянина України	<p>1.2.1. Будівництво та реконструкція закладів освіти з урахуванням принципів універсального дизайну.</p> <p>1.2.2. Модернізація предметно-просторового оточення здобувачів освіти у освітніх закладах для забезпечення групової роботи, навчання під відкритим небом, релаксації тощо.</p> <p>1.2.3. Створення умов для додержання учасниками освітнього процесу норм рухової активності та занять спортом.</p> <p>1.2.4. Модернізація технічного обладнання харчоблоків, урізноманітнення асортименту та оновлення рецептури харчування у закладах освіти.</p> <p>1.2.5. Широке використання в освітньому процесі нових ІТ-технологій, мультимедійних засобів навчання, лабораторної бази для вивчення предметів природничо-математичного циклу.</p> <p>1.2.6. Організація різного роду змагань (олімпіад, конкурсів, турнірів) між здобувачами освіти з метою виявлення їхніх обдарувань, розвитку креативності та вольових якостей.</p> <p>1.2.7. Стимулювання науково-пізнавальної, пошуково-дослідницької діяльності здобувачів освіти для підвищення мотивації до навчання, розвитку творчого і критичного мислення.</p> <p>1.2.8. Підтримка ініціатив, спрямованих на саморозвиток освітніх спільнот, самооцінювання якості та ефективності освітнього процесу.</p>
	1.3. Доступність освітніх послуг і всебічне охоплення освітою	<p>1.3.1. Збереження та розбудова мережі закладів дошкільної освіти усіх форм власності.</p> <p>1.3.2. Розвиток мережі закладів освіти компенсуючого типу (спеціальних і санаторних), адаптованої до потреб здобувачів освіти.</p> <p>1.3.3. Модернізація мережі закладів дошкільної освіти та асортименту надаваних ними послуг в напрямку зростання частки гуртків технічної творчості, комп'ютерної грамотності та ІТ-технологій, вивчення іноземних мов, фінансової грамотності та підприємницької майстерності.</p> <p>1.3.4. Розвиток мережі інклюзивно-ресурсних центрів та інклюзивної форми навчання в закладах освіти.</p>

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ, ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання
	1.4. Популяризація та впровадження освіти впродовж життя	<p>1.4.1. Популяризація освіти впродовж життя, створення і підвищення попиту на послуги центрів професійного розвитку, закладів післядипломної освіти; курсів перепідготовки та/або підвищення кваліфікації працівників тощо.</p> <p>1.4.2. Стимулювання ініціатив по формуванню системи освіти для дорослих, спроможної пристосовуватись до змін у потребах та запитах мешканців Львівщини.</p> <p>1.4.3. Реорганізація Львівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, надання йому інституціональної та фінансової автономії.</p> <p>1.4.4. Підтримка програм в системі освіти дорослих для соціально вразливих категорій населення.</p>
Стратегічна ціль 2. Освіта – престижне місце праці	2.1. Підвищення ефективності управління та фінансування освіти	<p>2.1.1. Формування системи моніторингу сфери освіти для прийняття ефективних управлінських рішень.</p> <p>2.1.2. Забезпечення ефективного управління освітою на регіональному рівні шляхом децентралізації управлінської вертикалі, формування сервісних підходів та автономності закладів освіти.</p> <p>2.1.3. Сприяння впровадженню моделі державно-громадського управління освітою та механізму публічно-приватного партнерства.</p> <p>2.1.4. Підтримка освітніх програм, що забезпечують ефективну професійну підготовку керівників закладів освіти та управлінців освітньої сфери як фахівців з менеджменту.</p> <p>2.1.5. Впровадження регіональної системи е-урядування.</p>
	2.2. Узгодження освітньої інфраструктури з потребами в освітніх послугах	<p>2.2.1. Забезпечення рівного доступу дітей до якісної освіти, у тому числі в сільській місцевості, через формування освітніх округів, розвиток опорних шкіл та їх філій, створення профільних ліцеїв.</p> <p>2.2.2. Розвиток нових форм здобуття дошкільної освіти (будинки сімейного типу, центр розвитку дитини, центр дитячого дозвілля, група вихідного дня, група короткотривалого перебування дітей, прогулянкова група та ін.).</p> <p>2.2.3. Проведення заходів, спрямованих на підвищення енергоефективності будівель закладів освіти.</p> <p>2.2.4. Створення дошкільних відділень при закладах освіти та відновлення роботи закритих ЗДО.</p> <p>2.2.5. Модернізація освітніх мереж територіальних громад області.</p>
	2.3. Забезпечення професійного розвитку педагогічних кадрів	<p>2.3.1. Стимулювання професійного зростання педагогічних працівників.</p> <p>2.3.2. Підготовка педагогічних працівників нової генерації шляхом створення умов для залучення до майбутньої</p>

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ, ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання
		<p>професійної діяльності талановитої молоді.</p> <p>2.3.3. Розбудова центрів професійного розвитку педагогічних працівників як осередків консультаційних послуг.</p> <p>2.3.4. Оновлення критеріїв і процедур стимулювання педагогічних і науково-педагогічних працівників на засадах об'єктивності, рівності та справедливості.</p> <p>2.3.5. Удосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних кадрів на базі профільних закладів професійно-технічної освіти.</p>
Стратегічна ціль 3. Освіта – рушій економіки	3.1. Підготовка конкурентоспроможних працівників з високим рівнем мобільності та перспектив кар'єрного зростання впродовж життя	<p>3.1.1. Формування мережі академічних і професійних ліцеїв та їхніх освітніх програм відповідно до потреб регіонального ринку праці.</p> <p>3.1.2. Активізація участі закладів професійної (професійно-технічної) освіти у функціонуванні кластерів.</p> <p>3.1.3. Створення центрів профорієнтації для сільської учнівської молоді.</p> <p>3.1.4. Популяризація та підвищення престижності робітничих професій, формування позитивного іміджу закладів професійної (професійно-технічної) освіти.</p>
	3.2. Формування обґрунтованого регіонального замовлення на робітничі кадри	<p>3.2.1. Розроблення системи моніторингу регіонального ринку праці та прогнозування потреб у робітничих кадрах в розрізі спеціальностей.</p> <p>3.2.2. Приведення порядку формування регіонального замовлення у відповідність до прогнозів кадрових потреб ринку праці за відповідними спеціальностями.</p> <p>3.2.3. Забезпечення багатоканального фінансування закладів професійної освіти.</p>
	3.3. Посилення взаємодії освіти, бізнесу, науки	<p>3.3.1. Залучення представників бізнесу до управління закладами професійно-технічної освіти, до систем забезпечення якості та до формування змісту освіти (зокрема, шляхом створення наглядових рад).</p> <p>3.3.2. Залучення бізнесу до популяризації професійної освіти та робітничих професій.</p> <p>3.3.3. Залучення потенційних роботодавців до участі у підготовці кваліфікованих робітників через розвиток дуальної форми освіти.</p>
Стратегічна ціль 4. Львівщина – освітній хаб	4.1. Цифровізація освітнього процесу	<p>4.1.1. Забезпечення закладів освіти сучасним комп'ютерним обладнанням і широкосмуговим інтернетом.</p> <p>4.1.2. Розвиток професійних цифрових компетентностей педагогічних і науково-педагогічних працівників.</p> <p>4.1.3. Стимулювання педагогів до створення/використання електронного НМК викладання навчального предмету (дисципліни) з використанням</p>

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ, ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання
		інтернет-сервісів та платформ дистанційного навчання. 4.1.4. Підтримка розробки закладами освіти власних інформаційних освітніх середовищ з використанням платформи дистанційного навчання. 4.1.5. Підтримка створення відкритих мереж освітніх ресурсів, електронних бібліотек, електронних підручників. 4.1.6. Впровадження інноваційних технологій навчання, зокрема дистанційного та змішаного навчання. 4.1.7. Налагодження співпраці закладів освіти з IT-компаніями, державними, приватними та громадськими організаціями щодо підтримання, розвитку та поширення позитивних прикладів використання цифрових технологій та віддаленого навчання для різних категорій здобувачів освіти.
	4.2. Зниження рівня освітньої еміграції	4.2.1. Проведення рекламної компанії «Навчайся в Україні», спрямованої на інформування випускників шкіл про реальні переваги і недоліки навчання у країнах ЄС / Польщі та позитивні сторони навчання у львівських закладах вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти. 4.2.2. Подальша інтеграція закладів освіти в міжнародний освітній і науковий простір. 4.2.3. Підтримка академічної мобільності. 4.2.4. Залучення громадських організацій, бізнес-асоціацій та інших партнерів до профорієнтаційної роботи в закладах загальної середньої освіти.
	4.3. Популяризація Львівщини як освітнього центру	4.3.1. Позиціонування бренду освіти Львівщини в національному інформаційному просторі, популяризація освітнього потенціалу Львівщини за межами регіону. 4.3.2. Популяризація кращих практик, успішних закладів та кар'єрних досягнень випускників закладів вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти регіону.
	4.4. Стимулювання наукової діяльності учнів та молоді	4.4.1. Розширення мережі креативних та освітніх просторів в університетах, громадах. 4.4.2. Посилення спроможності Малої академії наук та створення умов для інноваційної діяльності інших закладів позашкільної освіти. 4.4.3. Підтримка винахідництва та науково-дослідницької діяльності молодих вчених, студентів та учнів, перехід до грантового фінансування. 4.4.4. Розвиток молодіжного підприємництва завдяки стартап-школам та стартап-клубам. 4.4.5. Заохочення молодіжних ініціатив у сфері соціального підприємництва і стартапів для вирішення проблем

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання
		сталого розвитку громади Львівщини, українського суспільства.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1. ОСВІТА – ОСЕРДЯ КУЛЬТУРИ

Освітній процес з позиції здобувачів освіти є процесом засвоєння індивідуумами культурно-історичного досвіду спільнот, до яких вони належать, людства загалом. Цей процес вимагає від здобувача/здобувачки фізичної, інтелектуальної й емоційної активності, результатом якої є його/її особистісний розвиток та індивідуалізація.

Продуктом освіти є індивідуальна культура людини, її знання та уявлення про себе і світ (суспільство, природу), дотримання правил, за якими цей світ живе, усталення власних ціннісних орієнтирів (пріоритетів, установок).

Сучасне суспільство вимагає від учнів, студентів та педагогів не лише високого рівня знань, але і вольових якостей, почуття власної гідності, поваги до інших, патріотизму та громадянської відповідальності, здатності мислити системно, критично і творчо, готовності сприймати інновації й продукувати рішення тощо. А діти і дорослі члени суспільства прагнуть відчувати себе в ньому потрібними, успішними, щасливими.

Тож освітня діяльність має бути спрямована на всебічний розвиток людини: її талантів, розумових і фізичних здатностей, формування життєвих, зокрема й професійних, компетентностей, ціннісних орієнтацій, ідентичності та совісності.

Основними векторами розвитку освіти в області повинні стати: якість, справедливість, доступність та всебічне охоплення й заохочення. Саме тому система цілей і завдань у цьому стратегічному напрямку поруч із завданнями вдосконалення освітнього процесу та зростання якості його результатів охоплює формування ґрунтованого на довірі, демократичного, креативного, здоров'язбережнього і безпечного середовища як основи якісної освіти, розвиток інклюзивної освіти та освіти впродовж життя

Стратегічна ціль 1. Освіта – осердя культури			
Операційна ціль 1.1. Трансформація змісту освіти та зростання якості результатів	Операційна ціль 1.2. Створення безпечного, ґрунтованого на довірі, демократичного, інклюзивного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього середовища, сприятливого для формування відповідального громадянина України	Операційна ціль 1.3. Доступність освітніх послуг і всебічне охоплення освітою	Операційна ціль 1.4. Популяризація та впровадження освіти впродовж життя

Операційна ціль 1.1. Трансформація змісту освіти та зростання якості результатів

У нинішніх умовах в українській освіті відбувається перехід до нових освітніх стандартів, реалізується компетентнісний підхід в освітньому процесі. Новий Закон України

«Про освіту» визначає освітній процес як систему науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості, шляхом формування та застосування її компетентностей. Відбувається він у створеному закладом освіти освітньому середовищі через реалізацію освітніх програм.

В умовах сьогодення орієнтація освіти на розкриття особистісного потенціалу учнів та молоді, підготовка їх відповідно вимог часу зумовлюють необхідність впровадження інноваційних освітніх технологій. Необхідними елементами освітнього процесу повинні стати ігрові технології, інтерактивні технології, технології особистісно зорієнтованого, диференційованого навчання, що дозволить підвищити якість освітніх послуг, розвиток індивідуальних талантів учнів.

Важливим пріоритетом є підвищення якості освіти, яка визначається спроможністю дитини чи молодої людини інтегруватися в суспільство, бути конкурентоспроможною як за рівнем набутих знань, так і за здатністю їх практичного застосування, вміти опановувати нові знання впродовж усього життя. На жаль, сучасні тенденції характеризуються зростанням диференціації якості освіти за міжпоселенською ознакою (село/місто) і типом навчального закладу (школа, гімназія, заклад професійної та професійно-технічної освіти), посиленням нерівності освітніх можливостей для учнів із соціально незахищених верств населення та сільських поселень.

Завдання:

- побудова системи виховання, зорієнтованої на формування ідентичності дитини на цінностях української політичної нації – складової європейської цивілізації;
- розроблення освітніх програм, що дозволяють ефективно реалізувати стандарти освіти, відповідають запитам і потребам здобувачів освіти і місцевих громад;
- стимулювання ініціатив з розроблення змісту допрофільної підготовки та профільного навчання шкільної молоді;
- оновлення змісту, форм та методики навчання, виховання і розвитку дітей дошкільного віку відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти та програм розвитку дитини;
- осучаснення змісту неформальної освіти відповідно до спектру здібностей, інтересів та запитів здобувачів;
- підвищення ефективності освітнього процесу через впровадження сучасних технологій та засобів навчання (навчально-методичних, технічних, інформаційно-комунікаційних тощо);
- стаке нарощування результативності засвоєння змісту початкової, базової та повної середньої освіти у межах Державних освітніх стандартів (за результатами ЗНО та іншими показниками);
- зниження диференціації закладів освіти за результативністю освітнього процесу залежно від їх типу (академічний чи професійний ліцей) та місця розташування (село/місто).

Очікувані результати:

- модернізована система виховання та надання освітніх послуг в регіоні;
- розроблені та впроваджені у навчальний процес освітні програми, що дозволяють ефективно реалізувати стандарти освіти, відповідають запитам і потребам здобувачів освіти і місцевих громад;
- ефективізація освітнього процесу через активне використання інформаційно-комунікаційних технологій, висока цифрова компетентність учнів та педагогічних колективів;
- покращення якості освіти, здобутої у закладах загальної середньої освіти сільської місцевості та в закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Індикатори:

- кількість розроблених освітніх програм, які відповідають сучасним вимогам;
- частка дітей, які за результатами ЗНО набрали 180 та вище балів;
- частка дітей, які за результатами ЗНО не подолали поріг, %
- частка учнів, які відвідують базові, профільні, елективні курси, %
- частка дітей, які брали участь в олімпіадах, конкурсах, тощо.

Операційна ціль 1.2. Створення безпечного, ґрунтованого на довірі, демократичного, інклюзивного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього середовища, сприятливого для формування відповідального громадянина України

Якість освітнього процесу прямо залежить від якості освітнього середовища. До основних критеріїв якості освітнього середовища як виховного простору слід віднести: безпечність, рівень довіри, демократичність, інклюзивність, креативність, здатність мотивувати до навчання та формувати відповідальну поведінку.

Однією з базових проблем сучасного українського суспільства є втрата взаємної довіри, що негативно позначається на соціально-економічному розвитку нашої країни. Довіра як соціальна цінність формується під час освітнього процесу та визначається налагодженням конструктивної взаємодії здобувачів освіти, їх батьків, педагогічних та інших працівників закладу освіти, інших стейкхолдерів.

Виходячи з глибокого переконання, що кожна людина від природи є креативною та творчою, наш регіон повинен стати максимально сприятливим середовищем для підтримки цих природних задатків та розвитку креативності в кожному, хто тут мешкає. Креативність означає здатність продукувати оригінальні, цікаві та незвичні ідеї, швидко вирішувати проблемні ситуації, відхиляючись від традиційних схем мислення. Викликом сьогодення є формування покоління педагогів нової генерації, здатних до виховання креативності дітей.

Іншою важливою рисою учнів та молоді в сучасних умовах повинна стати толерантність. Завданням педагогів є виховання толерантності учнів та молоді, що допоможе їм налагодити товариські стосунки в школі, уникнути булінгу, адаптуватись до нового середовища як в житті, так і в професійній діяльності.

Учні та педагогічні працівники потребують такого стану освітнього середовища, в якому вони відчуватимуть фізичну, психологічну, інформаційну та соціальну безпеку, комфорт і благополуччя. Батьки учнів як учасники освітнього процесу, які зацікавлені в існуванні максимально безпечного освітнього середовища, здатного забезпечити належні і безпечні умови навчання, виховання, розвитку дітей, для досягнення цих цілей мають долучатися та активно сприяти формуванню у дітей гігієнічних навичок та засад здорового і безпечного способу життя.

Завдання:

- будівництво та реконструкція закладів освіти з урахуванням принципів універсального дизайну;
- модернізація предметно-просторового оточення здобувачів освіти для забезпечення в освітніх закладах групової роботи, навчання під відкритим небом, релаксації тощо;
- створення умов для додержання учасниками освітнього процесу норм рухової активності та занять спортом;
- модернізація технічного обладнання харчоблоків, урізноманітнення асортименту та оновлення рецептури харчування у закладах освіти;
- широке використання в освітньому процесі нових ІТ-технологій, мультимедійних засобів навчання, лабораторної бази для вивчення предметів природничо-математичного циклу;